

Kod ucznia	

KURATORIUM OŚWIATY W GDAŃSKU
KONKURS Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
III STOPIEŃ ELIMINACJI
2020/2021

Instrukcja dla ucznia:

Zapoznaj się uważnie z zadaniami i wykonaj polecenia. Na wykonanie zadań masz **90** min.

Łączna suma punktów do zdobycia wynosi **60**.

Wojewódzka Komisja Konkursowa życzy Ci powodzenia.

1. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i zaznacz prawidłowe odpowiedzi.

Pewnego pięknego dnia [...] ludzkość była w włos od wyginięcia. Gigantyczny wybuch w Indonezji wyrzucił do atmosfery olbrzymią chmurę popiołu, dymu i odłamków skalnych, które spadły na obszar o powierzchni wielu tysięcy kilometrów. Erupcja wulkanu Toba była tak gwałtowna, że zalicza się ją do największych tego typu katastrof na przestrzeni minionych dwudziestu pięciu milionów lat. W powietrzu znalazło się 2800 kilometrów sześciennych pyłu – jest to wprost niewyobrażalna ilość. W wyniku tego olbrzymie obszary Malezji i Indonezji zostały przysypane pokrywą popiołu o grubości sięgającej nawet dziewięciu metrów. Trujący dym i pyły dotarły ostatecznie do Afryki, siejąc po drodze śmierć i zniszczenie.

Wyobraźmy sobie na chwilę chaos, jaki musiał wtedy zapanować. Nasi przodkowie musieli być przerażeni, czując gorąco bijące z miejsca wybuchu i widząc obłoki szarego pyłu przesłaniające Słońce. Zapewne wielu straciło życie w wyniku uduszenia i zatrucia gęstą sadzą i pyłem. Potem temperatura gwałtownie spadła, wywołując „wulkaniczną zimę”. Wszędzie jak okiem sięgnąć wymierały rośliny i dzikie zwierzęta, pozostawiając po sobie jałowy, opustoszały krajobraz. Ludzie i zwierzęta błakali się po spustoszonych terenach w poszukiwaniu resztek pożywienia, było go jednak tak mało, że większość z nich zmarła z głodu. Wyglądało to tak, jakby umierała cała Ziemia. Nieliczni, którym, udało się przeżyć, mieli tylko jeden cel: uciec najdalej od tej zasłony śmierci, która opadła na ich świat.

Źródło: M. Kaku, Przyszłość ludzkości, Warszawa 2018, s. 19-20

A. Opisanie przez autora wydarzenia dotyczą gatunku

1. *australopithecus*.
2. *homo habilis*.
3. *homo erectus*.
4. *homo sapiens*.

B. Kataklizm zapoczątkowała erupcja wulkanu zlokalizowanego w

1. Afryce.
2. Ameryce.
3. Azji.
4. Europie.

.... /2

2. Wyjaśnij, co współcześnie znaczą określenia:

A. wrócić z tarczą lub na tarczy - .....

.....

.....

B. spartańskie wychowanie - .....

.....

.....

.... /2

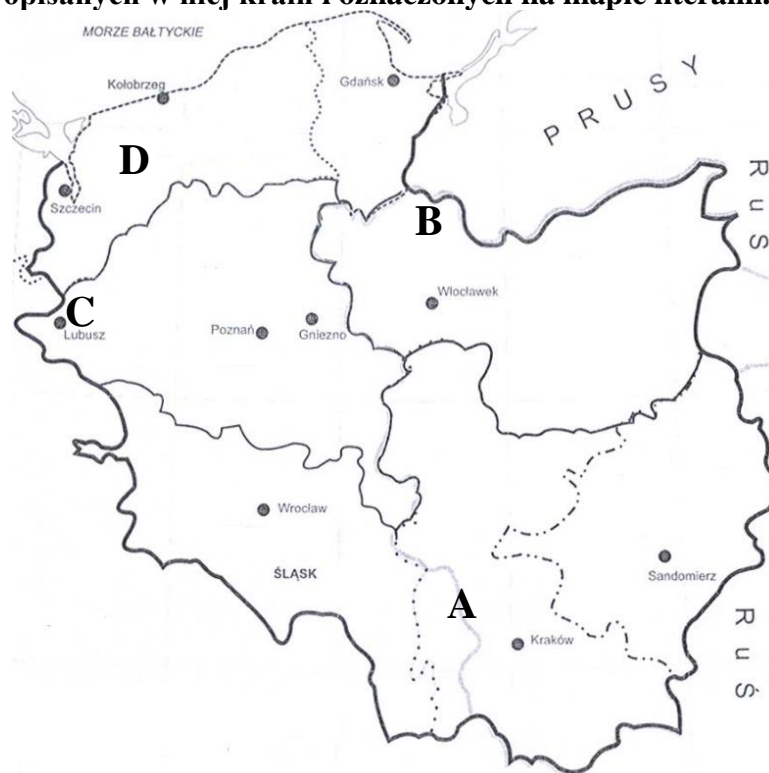
3. Przyporządkuj do opisów nazwy rzymskich urzędów, używając określeń spośród podanych.

cenzor, dyktator, konsul, kwestor, senator

A	Urzędnik odpowiedzialny za pobór podatków, rozdział środków publicznych i nadzór nad finansami państwa.
B	Urzędnik nadzwyczajny posiadający władzę absolutną na okres sześciu miesięcy w czasie zagrożenia państwa.
C	Członek instytucji złożonej z 300 przedstawicieli najbardziej wpływowych i obdarzonych autorytetem rodów rzymskich.
D	Jeden z dwóch najwyższych urzędników odpowiedzialny za politykę zagraniczną, zwoływanie senatu i dowodzenie armią.

.... /4

4. Zapoznaj się z mapą z okresu rozbitcia dzielnicowego w Polsce. Uzupełnij tabelę podając nazwy opisanych w niej krain i oznaczonych na mapie literami.

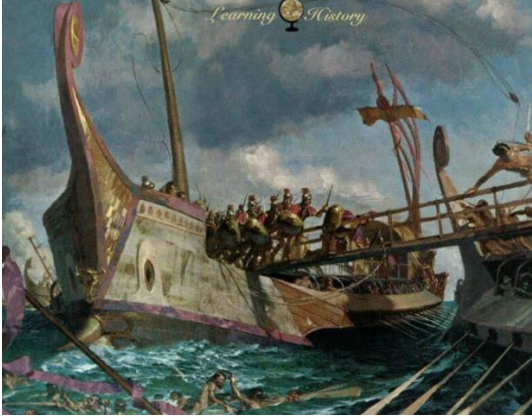
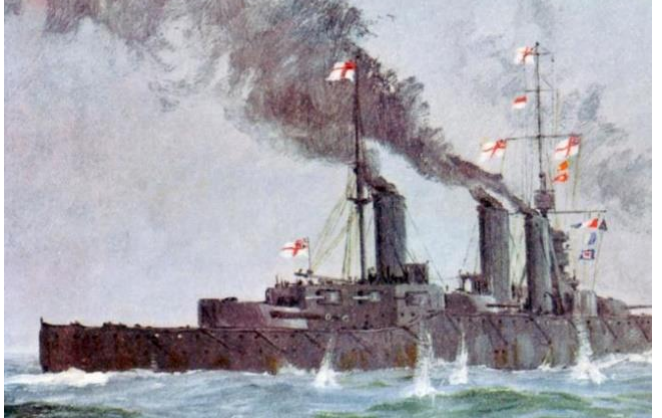

Lp.	Nazwa ziemi	Opis
A		Tzw. dzielnica senioralna, którą miał otrzymywać najstarszy z rodu Piastów. W późniejszym okresie jej posiadanie związane było z władzą zwierzchnią w Polsce
B		Historycznie pierwsza kraina, na którą zostali sprowadzeni przez Konrada Mazowieckiego rycerze zakonnicy do obrony, jego państwa przez Prusami.
C		Niewielka kraina nad Odrą, która została w okresie rozbitcia dzielnicowego bezpowrotnie utracona, gdy książę Bolesław Rogatka sprzedał ją Marchii Brandenburskiej.
D		Księstwo pozostające w początkach rozbitcia dzielnicowego lennem władców Polski. Z czasem jego władcy uniezależnili się i zostali lennikami cesarza Świętego Cesarstwa Rzymskiego.

.... /4

5. Zapoznaj się z ilustracjami i informacjami w tabeli na temat największych bitew morskich w historii i wykonaj zadania.

A. Przyporządkuj ilustracjom nazwy bitew, używając określeń spośród podanych w tabeli.

 <p>https://tiny.pl/7c2mq</p>	 <p>https://tiny.pl/7c2m9</p>
1.	2. ....
 <p>https://tiny.pl/7c2xt</p>	 <p>https://tiny.pl/7c2xv</p>
3.	4. ....

B. Przyporządkuj bitwom i opisom daty używając dat spośród niżej podanych.

480 r. p.n.e., 256 r. p.n.e., 1571 r. 1916 r., 1944 r.

Lp	Rok	Nazwa bitwy	Szacunkowa liczba walczących okrętów i ludzi
1		Bitwa jutlandzka	250 okrętów i 100 tys.
2		Bitwa pod Lepanto	484 okręty i 150 tys.
3		Bitwa pod Ecnomus	680 okrętów i 290 tys.
4		Bitwa pod Salaminą	600-700 okrętów i 200 tys.
5		Bitwa w Zatoce Leyte	367 okrętów i 200 tys.

.... /4

6. Wymień trzy przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w XIV w.

- .....

- .....

- .....

- .....

.... /3

7. Zapoznaj się ze zdjęciem i zaznacz prawidłową odpowiedź.

Przedstawiona na zdjęciu broń obuchowa to

- A. buława.
- B. buzdygan.
- C. hakownica.
- D. nadziak.

Źródło: <https://tiny.pl/7cnts>

.... /1

8. Zapoznaj się z danymi statystycznymi i wykonaj zadania.

Dochody królewskie (w złotych*)	lata 1576-1577	lata 1585-1586
Dobra królewskie: czynsze	70 000	74 000
Podwoły (z dóbr koronnych)	2 500	2 500
Stacyjny (z dóbr koronnych)	3 000	3 000
Podatek koronacyjny	9 000	-
Cła i akcyzy lądowe	50 500	65 000
Cła i akcyzy morskie	-	44 000
Żupy solne (Wieliczka)	28 000	66 000
Saliny na Rusi	14 000	20 000
Kopalnie ołowiu (Olkusz)	1 400	4 000
Mennica królewska	-	4 000
Dochodu Wielkiego Księstwa Litewskiego	53 000	130 000
Razem	231 400	412 500

* Wartość kruszcu w monecie w podanym okresie nie ulegała zmianie.

Źródło: N. Davies, *Boże igrzysko. Historia Polski*, Kraków 1999, s. 399.

A. Podaj imię i przydomek króla, na którego panowanie przypada powyższe zestawienie.

.....

B. Wpisz „prawda” lub „fałsz” przy każdym zdaniu dotyczącym zestawienia.

1	Dochody królewskie z Korony były niższe niż z Litwy.
2	Król okazał się sprawnym zarządcą państwa.
3	Dochody z podatku koronacyjnego były jednorazowe.
4	Król nie osiągał dochodów z bicia monety.
5	Wpływy z wydobycia soli zwiększyły się ponad dwukrotnie.
6	Cła i akcyzy stanowiły największe źródło dochodów w Koronie.

.... /4

9. Przyporządkuj postaci do odpowiedniej epoki.

A.	Mikołaj Rej
B.	Juliusz Słowacki
C.	Ignacy Krasicki
D.	Jan Chryzostom Pasek

1.	średniowiecze
2.	renesans
3.	barok
4.	oświecenie
5.	romantyzm

A - .... B - .... C - .... D - ....

.... /2

10. Zapoznaj się z ilustracją i zaznacz prawidłowe dokończenie zdań.

Źródło: <https://tiny.pl/7c2wn>

A. Pierwszego lotu balonem dokonali

1. bracia Grimm.
2. bracia Lumière.
3. bracia Montgolfier.
4. bracia Wright.

B. Pierwszy lot balonem odbył się 4 czerwca

1. 1683 roku
2. 1733 roku
3. 1783 roku
4. 1833 roku

.... / 2

11. Uporządkuj określenia dotyczące ewolucji określonej grupy społecznej w kolejności chronologicznej ich używania na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej.

arystokrata, obszarnik, rycerz, szlachcic, woj, ziemianin

A	B	C		D	E	F	
			magnat				farmer

.... / 2

12. Uzupełnij tekst dotyczący wybuchu powstania listopadowego.

Powstanie listopadowe wybuchło w nocy z A. .... na ..... listopada 1830 r. Na czele spiskowców stanął wykładowca ze Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie B. (imię i nazwisko) ..... . Konspiratorzy nie mieli dokładnego planu działania. Zdecydowali się na podjęcie działań z obawy wykrycia spisku i pod wpływem informacji, że car wyśle armię Królestwa Polskiego do tłumienia powstania w Belgii. Spiskowcy najpierw ruszyli na C. (budynek) ..... , gdyż chcieli pojmać brata cara, wielkiego księcia D. (imię) ..... . Księżę zbiegł, więc powstańcy ruszyli na inne budynki. Przełomowym momentem nocy listopadowej było zajęcie E. (budynek) ..... . Dzięki temu przejęli kilkadziesiąt tysięcy karabinów, które posłużyły im do wyzwolenia stolicy.

.... / 5

14. Przyporządkuj prezydentowi USA wydarzenie, z czasu jego rządów.

A	Woodrow Wilson	1	Wojna secesyjna w USA (1861-1865)
B	Abraham Lincoln	2	Udział USA w I wojnie światowej (1917-1918)
C	John F. Kennedy	3	Program New Deal (1933-1939)
D	Ronald Reagan	4	Kryzys kubański (1962)
E	Franklin D. Roosevelt	5	Oblężenie Sajgonu w czasie wojny wietnamskiej (1968)
		6	Ograniczenie zbrojeń i koniec zimnej wojny (1987-1989)

A - .... B - .... C - .... D - .... E - ....

2/ ....

15. Przyporządkuj do opisów nazwy państw spośród podanych.

Boliwia, Bułgaria, Ekwador, Francja, Liberia, Rumunia

A		Państwo w Ameryce Południowej, którego nazwa nadana w 1825 roku, wywodzi się od nazwiska przywódcy walk o wyzwolenie krajów Ameryki Południowej spod władzy hiszpańskiej.
B		Nazwa tej najstarszej republiki w Afryce nawiązuje do wyzwolenia niewolników ze Stanów Zjednoczonych, którzy przybyli na jej teren jako koloniści i założyli własne państwo.
C		Nazwa tego europejskiego państwa wywodzi się od tureckiego ludu koczowniczego, który ze stepów czarnomorskich najeżdżał Bałkany i VII-VIII wieku podbił ziemie Słowian.
D		Nazwa tego europejskiego państwa wywodzi się do plemienia germańskiego, które pod wpływem kultury Cesarstwa Rzymskiego uległo procesowi romanizacji.
E		To europejskie państwo nawiązuje swoją nazwą do tradycji rzymskich kolonistów, chociaż koncepcja używania takiego określenia narodziła się dopiero w czasach nowożytnych.

.... /5

16. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj zadania.

Nie będę się wdawał w dyskusję nad wypadkami majowymi. Zdecydowałem się na nie sam, w zgodzie z własnym sumieniem i nie widzę potrzeby z tego się tłumaczyć. Głównymi powodami obecnego stanu rzeczy w Polsce – to jest nędzy, słabizny wewnętrznej i zewnętrznej – były złodziejstwa, pozostające bezkarne. Ponad wszystkim w Polsce zapanował interes jednostki i partii, zapanowała bezkarność za wszelkie nadużycia i zbrodnie. W odrodzonym państwie nie nastąpiło odrodzenie duszy narodu. Gdy wróciłem z Magdeburga i posiadałem władzę, jakiej nikt w Polsce nie piastował, wierząc w odrodzenie narodu, nie chciałem rządzić batem i oddałem władzę w ręce zwołanego przez siebie Sejmu Ustawodawczego, którego wszak mogłem nie zwoływać. Naród się jednak nie odrodził. Szuje i łajdaki rozpanoszyły się. Naród odrodził się w jednej tylko dziedzinie, w dziedzinie walki orężnej, tzn. pod względem odwagi osobistej i ofiarności względem państwa w czasie walki. Dzięki temu mogłem doprowadzić wojnę do zwycięskiego końca. We wszystkich innych dziedzinach odrodzenia nie znalazłem. Ustawiczne waśnie personalne i partyjne, jakieś dziwne rozpanoszenie się brudu i jakiejś bezczelnej, łajdackiej przewagi sprzedajnego nieraz elementu.

Źródło: <https://tiny.pl/7c2dz>

A. Podaj imię i nazwisko osoby, która jest autorem tego przemówienia.

.....

B. Wymień trzy wady ustroju i życia politycznego wskazane przez autora przemówienia.

• .....

• .....

• ..... /2

